

Inzet ADC-toets voor bouwprojecten zelden kansrijk

In het artikel *Laat bouwsector zelf betalen voor stikstofopgave* (Tijdschrift Milieu, september 2020) pleiten de auteurs voor inzet van de ADC-toets bij bouwprojecten om uit de stikstofimpasse te komen. Een gemeentelijke woningbouwopgave kan dan dienen als dwingende reden van openbaar belang, veelal het belangrijkste obstakel in een dergelijke toets. Het optimisme van de auteurs is echter misplaatst.

De Wet natuurbescherming biedt inderdaad een dergelijke uitweg in de vorm van redenen van sociale of economische aard (art 2.5 lid 4). Wat vrijwel iedereen echter over het hoofd ziet, is de disclaimer in artikel 2.5 lid 5 van de Wnb (zie kader): indien een plan of project effect heeft op prioritare habitats of soorten dan gelden redenen van sociale of economische aard niet. Alleen menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of voor het milieu wezenlijk gunstige effecten zijn dan geldige dwingende redenen. Dergelijke

redenen waren aanwezig bij de in het artikel genoemde voorbeelden van een geslaagde ADC-toets, namelijk een wegverbreding in Veldhoven en een nieuwe aansluiting op de rijksweg. Bij deze infrastructuurprojecten waren relevante positieve effecten aan de orde ten aanzien van verkeersveiligheid en minder gezondheidsschade door fijnstof en verkeerslawaai. Voor een woningbouwproject, hoe groot ook, gaat dat niet op. Een andere uitweg bij het ontbreken van geldige motieven is toestemming vragen aan de

Europese Commissie, maar dat lijkt me een lange, moeizame weg met een geringe kans op succes. Ik ken in ieder geval geen geslaagde voorbeelden.

Komt dat vaak voor dan, prioritare habitats of soorten? Jazeker, van de 118 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden zijn er slechts 9 zonder prioritare habitats of soorten. Het betreft de gebieden Lieftingsbroek, Mantingerbos, Binnenveld, Eilandspolder, Krammer-Volkerak, Brabantse Wal, Langstraat, Groote Peel en Sarsven en De Banen. Ter indicatie: in alle duingebieden gelden instandhoudingsdoelen ten aanzien van het prioritare habitat Grijze duinen (H2130 A, B of C). Deze komen over grote arealen voor, zijn vrijwel overal overbelast qua stikstofdepositie en met de nieuwe AERIUS Calculator 2020 raak je een dergelijk habitat al heel snel met een klein bouwproject. Een ADC-toets op basis van zwaarwegende sociale en economische motieven (zoals een woningbouwopgave) is dan een onbegaanbare weg.

Het prioritare habitat H2130A, Grijze duinen, kalkrijk is stikstofgevoelig, veelal overbelast en in alle duingebieden aanwezig in grote arealen

Artikel 2.5 lid 5 Wnb

- Ingeval het plan, onderscheidenlijk het project, bedoeld in het eerste lid, significante gevolgen kan hebben voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritare soort in een Natura 2000-gebied, geldt, in afwijking van het vierde lid, onderdeel b, de voorwaarde dat het plan, onderscheidenlijk het project nodig is vanwege:
 - a. argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of
 - b. andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie

Prioritair habitat, stikstofgevoelig	Aantal Natura 2000-gebieden
H2130 Grijze duinen	23
H2140 Duinen met kraaihei	9
H6120 Stroomdalgraslanden	11
H6230 Heischrale graslanden	43
H7110 Actieve hoogvenen	25
H7210 Galigaanmoerassen	19
91D0 Hoogveenbossen	36

Reactie auteurs

Er zijn wel degelijk uitspraken van de Raad van State zijn waarbij ook woningbouwprojecten een ADC-toets met succes hebben doorlopen. Daaronder ook woningbouwprojecten in relatie tot (prioritair aangewezen) natuurgebieden, die door de Raad van State zijn geaccepteerd. Voorts is het niet zo dat de toename altijd 0 moet zijn. Sowieso geldt dat niet voor situaties waarbij het gaat om een natuurgebied dat geen voor stikstofgevoelige habitatten kent, dan wel om een gebied dat niet reeds overbelast is. Maar in geen wet, regel of gerechtelijke uitspraak staat dit, ook niet voor met stikstof overbelaste gebieden. Wel is het omgekeerd zo dat er meerdere zaken zijn, in zowel de bouw- als de gebruiksfase, waarbij een kleine toename als niet-significant wordt gezien.

Thomas van der Zande, VdZ Ruimtelijk Advies

De tabel laat de prioritair habitats in Nederland zien, voor zover stikstofgevoelig, en het aantal gebieden waarin ze voorkomen. Dit overzicht vereiste overigens enig speurwerk aangezien de Natura 2000 Gebiedendatabase en AERIUS Calculator deze informatie niet geven. Daar valt dus nog wat te verbeteren qua informatievoorziening.

Conclusie

Bij woningbouwplannen en -projecten die leiden tot significant negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000 biedt de ADC-toets zelden een uitweg. De aanwezigheid van prioritair habitats in vrijwel alle stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden staat toepassing in de weg. Dergelijke

plannen en projecten dienen namelijk uit te komen op een depositie van 0,00 mol/ha/jr op overbelaste gebieden in zowel de aanleg- als de gebruiksfase.

Eric van der Aa (eric.vanderaa@rho.nl), senior-ecoloog bij Rho adviseurs

Groene bieb

Groene lees-, kijk- en luistertips

In deze tijd van thuiswerken en beperkt sociaal contact, kan de VVM minder bijeenkomsten organiseren. Om nog steeds kennisdeling te stimuleren, is er nu de Groene bieb, een webpagina voor milieu- en duurzaamheidsprofessionals. Op deze pagina vindt u een collectie van artikelen, podcasts, video's en andere informatieve bronnen.

Wilt u ook bijdragen aan deze collectie van informatie? Stuur dan uw bijdrage door aan bureau@vvm.info. Heeft u een goede uitleg over een complex technisch systeem of proces, een achtergrondartikel over beleidsmaatregelen, of iets anders waar ons netwerk mee uit de voeten kan? Deel het met ons!

We werken de pagina wekelijks bij, dus kom regelmatig terug!

vvm.info/groenebieb